BIULETYN ZWIĄZKU POLSKICH INŻYNIERÓW ELEKTRYKÓW

NR. 1 — 1 GRUDNIA — 1936 R.

ADRES REDAKCJI: WARSZAWA, KSIĄŻĘCA 6 m. 11. TEL. 7-17-17

Na prawach rękopisu

TREŚĆ

1. Rola inżyniera w przemyśle. *Inż. E. Sochaczewski* Z. P. I. E.
2. Błędy elektrotechniki polskiej. *Inż. T. Todtleben* Z. P. I. E.
3. N. O. I.
4. Samorząd Inżynierów w ujęciu ustawowym. *Inż. M. Krahelski* Z. P. I. E.
5. Projekt ustawy o samorządzie inżynierów R. P.
6. Komunikat Zarządu Głównego Z. P. I. E.

Rola inżyniera w przemyśle

Inż. EDWARD SOCHACZEWSKI P. Z. I. E.

Długi szereg lat niewoli opóźnił rozwój naszego życia gospodarczego. W okresie zaborów jednostki o temperamencie pionierskim kierowały swą energję ku pracy niepodległościowej. Twórcza, pozytywna działalność gospodarcza przez dłuższy czas nie była należycie doceniana przez większość społeczeństwa. To nastawienie psychiczne ludności oraz wpływy władz zaborczych hamowały naturalne tempo uprzemysłowienia kraju, w wyniku czego ludzie, którzy mogliby wytworzyć kulturę pracy gospodarczej w naszem społeczeństwie, emigrowali.

Odzyskanie niepodległości, po długotrwałej niszczącej wojnie, wysunęło na czoło zagadnienia odbudowy gospodarczej. Do pracy w technice, przemyśle i handlu trzeba było rzucić taki materjał ludzki, jaki był pod ręką. Tylko nieliczni fachowcy, zresztą wyrwani z normalnego toku pracy i wykolejeni przez wojnę trafili na właściwe miejsca. Reszta materjału ludzkiego, pod względem metod pracy była zupełnie surowa. Szkołą tych ludzi były bohaterskie trudy wojenne, ale nie konsekwentny, codzienny wysiłek.

Trzeba było wielu lat żmudnego mordowania się z robotą, wielu błędów popełnianych na wszystkich odcinkach i we wszystkich przekrojach pracy gospodarczej, wielu klęsk i niepowodzeń — aby kierownicy polskich placówek zaczęli szukać zasadniczych przyczyn zła.

Ten proces myślowy, który w krajach zachodnich odbywał się w umysłach wodzów przemysłowych kilkadziesiąt lat temu, rozpoczął się u nas dopiero w kilka lat po wojnie i mojem zdaniem jeszcze się nie zakończył.

Proces ten to spokojne, gruntowne przemyślenie całości funkcyj danego przedsiębiorstwa i rozważenie wpływu czynników wchodzących w grę, na ostateczny wynik pracy.

Jakie są te czynniki?

Kiedy badamy zakład przemysłowy uwagę naszą, jako techników, absorbują w pierwszym rzędzie urządzenia techniczne, a więc maszyny napędowe, obrabiarki, narzędzia, przyrządy, transportery i t. p. Ilość i jakość *wyposażenia technicznego* przemawia do nas językiem zrozumiałym — naocznie wskazuje *potencjonalną zdolność produkcyjną* zakładu.

Przy bliższem zbadaniu zauważymy, że urządzenia te nie są rozstawione na chybił trafił, lecz z myślą o zadaniu wytwórczym. Zauważymy *dobór* urządzeń do poszczególnych prac, *podział* na grupy o różnorodnych zadaniach, *koncentrację* urządzeń o jednorodnem przeznaczeniu w obrębie tych grup. Przypatrując się ruchowi na poszczególnych miejscach pracy — spostrzeżemy, że przepływ roboty ma nietylko wyznaczony kierunek w przestrzeni, ale i szybkość przepływu zmienną w czasie. Kierunki, wielkości, szybkości oraz chwile rozpoczęcia i zakończenia przepływów przez poszczególne miejsca pracy są ze sobą *sharmonizowane* tak, aby nie powstały zatory wykonanych wyrobów, lub przestoje urządzeń z braku roboty.

Realizacja tych czterech praw, doboru, podziału, koncentracji i harmonji w ustroju, ruchu i administracji zakładu przemysłowego nazywa się potocznie *organizacją*. *Właściwość organizacji* zakładu przemysłowego przy danem wyposażeniu technicznem wyznacza *teoretyczną wydajność produkcyjną*.

W miarę wczuwania się w życie zakładu przemysłowego, zauważymy, że niestety nie wszystko idzie ściśle według pięknych planów,

że tempo pracy na poszczególnych miejscach jest bardzo nierównomierne, a procentowe wykonanie planu podlega ciągłym wahaniom. Szukając przyczyn tych oscylacyj wydajności dojdziemy do wniosku, że źródłem nierówności biegu pracy jest człowiek, a ściślej biorąc jego charakterystyka psychiczna: zdolności, umiejętność wykonawcza, wiedza fachowa, charakter, inicjatywa.

Obok właściwych twórców, a więc ludzi tworzących koncepcje i ludzi wytwarzających przedmioty — zwracają naszą uwagę kierownicy wszystkich stopni. Kierownicy są elementem twórczym — pośrednio. Ich przeznaczeniem jest wyznaczanie kierunku, określanie zadań, przygotowanie środków, czuwanie nad biegiem pracy i kontrola osiągniętego wyniku. I tak samo, jak przez osobistą wiedzę fachową pośrednio podnoszą oni wypadkowy jej poziom tak i ich charakterystyka psychiczna wywiera dominujący wpływ na efektywną charakterystykę psychiczną ich drużyny.

Zdajemy sobie sprawę, że charakterystyka psychiczna przeciętnego wykonawcy jest zmienna w czasie i wraz z nią zmienia się przydatność tego samego człowieka do wykonywanej przez niego czynności. Otóż głównym zadaniem kierowników jest wyrównywanie załamań psychicznych personelu — troska o pełne wyzyskiwanie możliwości, uzdolnień i zamiłowań jednostek dla ogólnego celu, rozbudzanie i utrzymywanie w całej drużynie stałego napięcia woli w dążeniu do osiągnięcia największej (a więc teoretycznej) wydajności.

Na tle tych rozważań jasnem jest, że dopiero odpowiedniość doboru ludzi a zwłaszcza kierowników do rodzaju pracy, wynikającego z wyposażenia technicznego i organizacji, stanowi o *praktycznej wydajności produkcyjnej*.

Dochodzimy do zasadniczego wniosku:

> Praktyczna wydajność produkcyjna zakładu przemysłowego jest funkcją wyposażenia technicznego, właściwej organizacji i odpowiednio nastawionego zespołu ludzi — przyczem *rola charakterystyki psychicznej* ludzi, a zwłaszcza *kierowników jest decydująca*.

Dojście do tego wniosku sprawia, że prawdziwi wodzowie przemysłu główny wysiłek poświęcają kształtowaniu psychiki ludzi pracujących w ich przedsiębiorstwach, opierając swą politykę na dokładnem poznaniu charakterystyki psychicznej pracowników.

Zdjęcie pełnych charakterystyk różnych kategoryj pracowników polskich jest zadaniem bardzo trudnem, lecz niewątpliwie winno być wykonane. Dopóki pracy tej nie wykonają właściwe czynniki gospodarcze każdy z inżynierów winien w zasięgu swych możliwości prowadzić badania i ogłaszać swe wnioski jako materjał dyskusyjny.

Postaram się nakreślić tu kilka spostrzeżeń nasuwających się przy obserwacji personelu technicznego i inżynierskiego. Pomijając cały szereg niewątpliwych walorów dodatnich — pragnę wskazać te cechy ujemne, które mojem zdaniem, są najbardziej szkodliwe dla rozwoju życia gospodarczego.

1) Rzadko spotyka się ludzi, pochodzących do zadanych im prac w sposób ściśle rzeczowy z zamiarem wykonania ich w sposób *najprostszy*, jaki nasuwa prosty *zdrowy rozsądek*.
2) Często spotykane są objawy przemilczenia braków w posiadanych wiadomościach oraz wiążącej się z tem inklinacji do szukania wyjścia na drodze mędrkowania i blagi — zamiast zwrócenia się ze szczerym i rzeczowym zapytaniem do odpowiedniego specjalisty.
3) Ogólnie słabo rozwinięte jest poczucie *zespołu* i rytmu pracy zespołowej, oraz wynikających z niej konieczności wykonania roboty tak, aby mogła ona bez zatrzymań i wyjaśnień służyć za podstawę wyjściową dla następnego miejsca pracy.
4) Powszechnym objawem jest brak zrozumienia doniosłości *precyzji* w pracy — wynikają stąd zwroty w celu poprawek płynące pod prąd, w przeciwnym kierunku niż główny strumień roboty.
5) Światopogląd większości jest raczej materjalistyczny, co w wielu wypadkach wpływa niekorzystnie, powodując merkantylne ustosunkowanie się do pracy i niechęć do dodatkowych wysiłków w okresach specjalnie trudnych dla przedsiębiorstwa.
6) Miejsce pracy jest naogół traktowane jako *posada* — a więc przywilej czerpania dochodu z kieszeni przedsiębiorcy, nie zaś jako *stanowisko* — a więc teren do przejawienia twórczej aktywności.
7) Zamiast podejścia do zakresu pracy — jako do *szeregu zadań*, które trzeba w interesie wspólnoty zakładowej szybko wykonać, a zatem chętnie przyjąć pomoc i w razie potrzeby część zadania oddać do wykonania ludziom współpracującym — zdarzają się objawy zazdrosnego bronienia *monopolu* na dany zakres pracy i nagromadzania w obrębie *partykularyzmu resortowego* „nawału pracy“, który powoduje zaległości.

Do pracy nad wytępieniem tych cech w świecie technicznym należy przystąpić niezwłocznie.

Inżynierowie, jako ludzie przeznaczeni do kierowania pracą innych, muszą pracę wychowawczą w pierwszym rzędzie rozpocząć od siebie samych, przyswoić sobie zrozumienie potrzeby stałej pracy nad kształtowaniem charakteru, pogłębieniem wiedzy oraz nad rozwojem zdrowia fizycznego.

Musimy potraktować zawód inżyniera — jako klucz do zdobycia *stanowiska*, umożliwiającego twórcze i aktywne wyżycie się z pożytkiem dla społeczeństwa, a pracę jako szereg

zadań, które są tem zaszczytniejsze im wydajniej są wykonane.

Musimy rozwijać umiarkowany optymizm, stanowiący zachętę do równej, wytrwałej pracy.

Musimy wpoić sobie dążenie do oparcia wszystkich poczynań na zdrowym rozsądku.

Musimy jasno zdawać sobie sprawę z gospodarczego i społecznego sensu pracy w zespole, oraz z warunków wydajności w tej pracy.

Musimy wreszcie rozumieć obowiązki jakie nakłada na inżyniera-obywatela jego stanowisko — przywódcy drużyny, którą stanowi personel zakładu przemysłowego.

Aby ta praca nad sobą samym i nad podwładnymi mogła być wytrwale i konsekwentnie prowadzona, musi istnieć stały czynnik zachęty.

Tą zachętą musi być duch zorganizowanego świata technicznego — podobnie jak zachętą do stałego doskonalenia się naszej armji jest Jej duch — czerpiący siłę z tradycyj bojowych.

I podobnie jak korpusy oficerskie pułków armii są ogniskami wysokiej etyki dowódców linjowych — tak Związki Inżynierskie, zrzeszone w N. O. I. winny się stać kuźniami, w których wykuwać się będzie wysoka etyka i hartować się będzie duch przywódców życia gospodarczego.

A promieniując przez inżynierów na cały polski świat pracy, — Związki Inżynierskie realizować będą hasło:

przez zorganizowany świat inżynierski do dobrobytu i obronności kraju.

Błędy elektrotechniki polskiej

Inż. TADEUSZ TODTLEBEN Z. P. I. E

Rosnące z dniem każdym znaczenie elektryczności dla gospodarstwa narodowego zmusza do zastanowienia się, nad tem czy drogi rozwojowe przemysłu wytwórczego i elektryfikacyjnego są właściwe i zgodne z interesami narodu.

Krótkie rozważanie tego zagadnienia doprowadzić musi do wniosku, że niestety tak nie jest, że elektrotechnicy polscy w ogromnej swej większości pracując w przedsiębiorstwach o kapitale obcego nam pochodzenia, zrobili wprawdzie dużo dla zelektryfikowanie kraju, dla stworzenia fabryk i wytwórni krajowych, zapomnieli jednak o rzeczy bodaj najważniejszej, że nie może być jedynym celem ich pracy stworzenie warunków największej zyskowności placówek, na których pracują.

Skutkiem tego ogromna większość zakładów wytwórczych opiera swą produkcję w dużym stopniu na surowcach i półfabrykatach sprowadzanych z zagranicy, nie kładąc nacisku na uruchomienie produkcji ich w kraju, a tem mniej na wynalezienie materjałów zastępczych z surowców krajowych. I to jest wyłączną winą inżynierów elektryków gdyż pójście w tym wypadku po linji najmniejszego oporu, zgodnej z interesami właścicieli przedsiębiorstw w ogromnej ilości pochodzenia obcego, umożliwianie im tą drogą ukrywania zysków przez obciążanie produkcji wysokiemi cenami za półfabrykaty, sprowadzane z siostrzanych fabryk zagranicznych i t. p. nazwane być może najłagodniej niedbalstwem i niewypełnieniem obowiązków wobec narodu i kraju.

Z tem musimy skończyć. Wzywamy wszystkich dobrych Polaków — inżynierów-elektryków do współpracy ścisłej ze Związkiem Polskich Inżynierów Elektryków, który w Komisji do Spraw Przemysłu Polskiego podjął pracę w tym kierunku.

Wzywamy do nadsyłania szczegółowych danych, dotyczących rodzajów i ilości sprowadzanych z zagranicy surowców, półfabrykatów i wyrobów gotowych. Umożliwi nam to ułożenie kolejności prac dla Instytutów Badawczych, które powołane być muszą w najbliższej przyszłości przy współudziale Z. P. I. E.

Ale to nie wszystko. Musimy zdać sobie sprawę, że nie jest zdrowym stan elektrotechniki i elektryfikacji polskiej, dopóki zarówno wytwórnie energji, jak wytwórnie aparatów i sprzętu oraz handel ich wyrobami znajduje się w przytłaczającej większości w rękach niepolskich.

I znów wina tego leży w dużym stopniu w braku inicjatywy inżynierów polskich do zakładania samodzielnych warsztatów pracy, w bierności ich wobec czynionych przez zwierzchników i podległe im osoby zakupów w firmach żydowskich.

Zgodnie z uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zebrania Z. P. I. E. Komisja do Spraw Przemysłu Polskiego i w tej sprawie ujęła inicjatywę; przystąpiła do opracowania wykazu firm elektrotechnicznych czysto polskich, który byłby pomocą dla wszystkich Polaków, mających do czynienia z zakupami materjałów elektrotechnicznych. W pracy tej konieczna jest współpraca wszystkich członków Z. P. I. E. Obok opracowania bowiem wykazu i wydania go, konieczne jest zebranie spisów osób zainteresowanych w otrzymaniu go. Wszelkie adresy tego typu nadsyłać należy pod adresem Związku.

Oto pierwsze etapy ciężkiej i długiej pracy stojącej otworem przed społecznością elektrotechniczną polską.

Nie wątpimy, że działalność nasza spotka się z żywym oddźwiękiem i współpracą szerokich rzesz elektrotechników. Dzięki temu najżmudniejszą pracę przygotowawczą przebrniemy szybko i pierwsze rezultaty jej w krótkim czasie przedstawić będziemy mogli ogółowi członków Związku.

N. O. I.

Niespełna roczna działalność Naczelnej Organizacji Inżynierów R. P. pozwala żywić stanowi inżynierskiemu nadzieje, że jego postulaty zarówno techniczne jak i gospodarczo-społeczne znajdą wreszcie godnego rzecznika. Akt woli inżynierów ustanawiający reprezentację stanową, aby za jej pośrednictwem wprząc do pracy publicznej twórczą myśl techniczną znajduje coraz mocniejsze oparcie w świecie technicznym. Z drugiej strony daje się wyczuć przychylne stanowisko Naczelnych Władz Państwowych doceniających należycie wartość współpracy ze zorganizowanym światem Techniki Polskiej, którego pierwszym zespołem organizacyjnym jest N. O. I.

Naczelna Organizacja Inżynierów reprezentuje obecnie wszystkie polskie zrzeszenia czysto-inżynierskie z wyjątkiem Stowarzyszenia Architektów R. P. (S. A. R. P.).

Członkami N. O. I. są:

1) Związek Polskich Inżynierów Elektryków.
2) Polski Związek Inżynierów Budowlanych.
3) Związek Inżynierów Chemików R. P.
4) Związek Inżynierów Drogowych R. P.
5) Stow. Polskich Inżynierów Górn. i Hut. w Katowicach.
6) Izba Inżynierska we Lwowie.
7) Związek Polskich Inżynierów Kolejowych.
8) Związek Polskich Inżynierów Lotniczych.
9) Stow. Inż. Mechaników Polskich.
10) Stow. Polskich Inż. Przem. Naftowego w Borysławiu.
11) Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie.
12) Stowarzyszenie Inżynierów w Poznaniu.
13) Społeczne Zrzeszenie Inżynierów.

Sieć organizacyjna N. O. I. rozszerza się stopniowo na wszystkie większe skupienia w Polsce. Dotychczas czynne są następujące Oddziały Okręgowe N. O. I.:

1) Małopolski z siedzibą we Lwowie.
2) Pomorski „ w Toruniu.
3) Poznański „ w Poznaniu.
4) Śląski „ w Katowicach.

W najbliższej przyszłości projektowane jest otwarcie Oddziałów Okręgowych w Krakowie, Wilnie i Łodzi.

Oddziały Okręgowe N. O. I. współpracują ściśle z miejscowemi kołami wszystkich członków N. O. I., przyczem N. O. I. dążyć będzie do tego, aby zrzeszenia inżynierskie wchodzące w jego skład miały swoje koła w każdym Okręgu. Dla członków nie posiadających koła na terenie Okręgu — N. O. I. przewiduje pomoc i współpracę przy ich organizowaniu. Fakt ten ma szczególne znaczenie dla Z. P. I. E.

Główny wysiłek Rady Głównej oraz Komisji do Spraw Organizacji Inżynierów skierowany był w kierunku ustawowego unormowania stosunków prawnych w zawodzie inżynierskim. Opracowane zostały cztery projekty ustaw ujmujące całokształt zagadnień inżynierskich a mianowicie:

1) Projekt Ustawy o samorządzie inżynierów R. P.
2) Projekt Ustawy o Izbach Upoważnionych Inżynierów.
3) Projekt Ustawy o wykonywaniu samodzielnej, wolnej praktyki zawodowej przez inżynierów.
4) Projekt Ustawy o samorządzie świata technicznego R. P. (przedwstępny projekt ramowy).

Projekty ustaw podane były w Nr. 3 i 4 Biuletynu N. O. I. z dn. 22 października r. b.; projekt Ustawy o Samorządzie Inżynierów R. P. podajemy poniżej w pełnem brzmieniu.

Wszystkie projekty ustaw zostały złożone Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej, P. Marszałkowi Śmigłemu-Rydzowi, P. Premjerowi Sławoj-Składkowskiemu, P. Wicepremjerowi inż. Kwiatkowskiemu, P. Min. Przemysłu i Handlu A. Romanowi, P. Min. Spraw Wojsk. Gen. Kasprzyckiemu, P. Min. Poczt i Telegr. inż. E. Kalińskiemu, P. Min. Komunikacji Pułk. Ulrychowi, P. Min. Opieki Społ. Zyndram-Kościałkowskiemu, P. Wicemin. Spr. Wojsk. Gen. Litwinowiczowi oraz P. Wicem. Spr. Wewn. Korsakowi, — przez delegację N. O. I. w składzie: Prezesa N. O. I. Wicem. inż. Al. Bobkowskiego, Wiceprezesów N. O. I.: inż. J. Straszewicza, inż. A. Dijakiewicza, sekretarza N. O. I. inż. J. Nechaya oraz członka Rady Głównej N. O. I. i Przewodniczącego Komisji do Spraw Organizacji Inżynierów inż. M. Krahelskiego.

N. O. I. nawiązała już kontakt z Naczelnemi Organizacjami Inżynierów zagranicą.

Na jesieni roku 1937 N. O. I. organizuje Pierwszy Kongres Inżynierów Polskich, który odbędzie się we Lwowie z okazji 60-cio lecia najstarszej polskiej organizacji inżynierskiej jaką jest Polskie Towarzystwo Politechniczne.

Samorząd Inżynierów w ujęciu ustawowym

Inż. MARJAN KRAHELSKI Z. P. I. E.

Rada Główna N. O. I. w styczniu r. b. powołała specjalną Komisję do Spraw Organizacji Inżynierów, do której poza delegowanymi członkami Rady Głównej weszli pełnomocni przedstawiciele wszystkich Zrzeszeń Inżynierskich, zgrupowanych w N. O. I.

Komisja ta łącznie z wyłonioną w szczuplejszym gronie podkomisją odbyła ogółem kilkanaście posiedzeń. Ze względu na wymagany przez Radę Główną pośpiech oraz na konieczność jak najszybszego złożenia konkretnych projektów Władzom Państwowym, Komisja musiała pracować bardzo intensywnie.

W rezultacie tych obrad i wyczerpujących dyskusyj zostały całkowicie uzgodnione pewne zasadnicze wytyczne, zaaprobowane w następ-

stwie przez plenum Rady Głównej. Na tych podstawach Komisja opracowała w formie ostatecznej trzy projekty ustaw, dotyczących unormowania praw i obowiązków stanu inżynierskiego oraz uzupełniający koncepcję N. O. I. projekt ustawy, ramowy na razie, o Samorządzie Świata Technicznego w Polsce, ujmujący zagadnienie w szerszym zakresie.

Cztery powyższe projekty ustaw ż poczynionymi przez Prezydjum Rady poprawkami, zostały uchwałą Rady Głównej przyjęte w końcu sierpnia r. b., a następnie złożone z odpowiedniemi memorjałami Naczelnym Władzom Państwowym w październiku i listopadzie r. b.

Pierwszy ze wspomnianych wyżej projektów t. j. „Ustawa o samorządzie inżynierów R. P.“ (patrz poniżej) jest właściwie dalszym rozwinięciem i usankcjonowaniem publiczno-prawnym Naczelnej Organizacji Inżynierów R. P., istniejącej i działającej już od roku na mocy statutu — (statut N. O. I.), a więc posiadającej dotąd charakter prywatno-prawny.

Wskutek tego w projekcie ustawy w porównaniu do statutu N. O I. poczyniono pewne zasadnicze zmiany, wynikające z ustawowego a nie statutowego ujęcia całego zagadnienia. Ustrój N. O. I. zaprojektowano obecnie już w formie samorządu dla inżynierów (art. 1), a więc jako instytucję publiczno-prawną (art. 2) która będzie w stosunku do Państwa i społeczeństwa jedynym przedstawicielem stanu inżynierskiego (art. 3). Unormowano jednocześnie w projekcie zależność N. O. I. od Ministra Przemysłu i Handlu (art. 28 i 30).

Układ organizacyjny samorządu w projekcie ustawy pozostał taki sam jak obecny w statucie N. O. I., a więc w tak zwaną „kratkę“.

Organizacje inżynierskie fachowe i zawodowe w Warszawie i na prowincji tworzą poszczególne fragmenty pionowe. Organizacje zaś inżynierskie terytorjalne łącznie z oddziałami stowarzyszeń i związków fachowych i zawodowych wchodzą w skład Oddziałów Okręgowych N. O. I. tworząc fragmenty poziome (art. 10, 27 i 16 ustęp 1). Praktyka wykazała, że układ ten rzeczywiście dość łatwo wchodzi w życie.

Cele i środki działania N. O. I. pozostały te same (art. 4 i 5).

Naczelna Organizacja Inżynierów, przez zespolenie pracy i wysiłków polskiego stanu inżynierskiego dążyć będzie do podniesienia i rozwoju jego siły organizacyjnej oraz do wyzyskania jej dla potęgi obronnej i gospodarczej naszego Państwa.

Ponieważ koncepcje ideowe i ustrój organizacyjny N. O I. według ogólnego zdania okazały się życiowe, a N. O. I. ma wyraźną tendencję do dalszego rozwoju swej działalności, podkreślono w projekcie tej ustawy pewne tezy zasadnicze o charakterze przymusowości lub zakazu, które już obecnie uznane zostały z punktu widzenia ogólno-państwowego oraz stanu inżynierskiego, jako korzystne i niezbędne.

A więc przyjęta została ustawowa przymusowość rejestracji dla wszystkich inżynierów (art. 7 i 8) jak również przymusowość należenia do N. O I. wszystkich polskich organizacyj inżynierskich, których statuty wymagają posiadania przez swych członków dyplomów inżynierskich, a mianowicie:

a) organizacji inżynierów poszczególnych specjalności,
b) organizacji inżynierów różnych specjalności, zgrupowanych na wspólnym terenie zawodowym oraz
c) Izb Upoważnionych Inżynierów (art. 6 p. 1 i art. 9).

Inne organizacje inżynierskie (n. p. terytorjalne) mogą być członkami N. O. I., o ile będą przyjęte przez Radę Główną (art. 6 p. 2 i art. 12).

Nie mogą natomiast wchodzić w skład N. O. I. te zrzeszenia, których członkami są poszczególne stowarzyszenia i związki, a nie osoby fizyczne (art. 6, p. 3). W myśl założeń projektu ustawy nie mogą należeć do N. O. I. takie organizacje inżynierskie, cele i zadania których nie pokrywają się lub są sprzeczne z celami i zamierzeniomi N. O. I Zakaz dotyczy również zrzeszeń, tak zwanych „mieszanych“, skupiających zgodnie ze swymi statutami w dowolnej proporcji, inżynierów, techników i osoby o innych kwalifikacjach.

W projekcie ustawy niema przymusu dla inżynierów należenia indywidualnego do organizacyj inżynierskich.

Projektowany samorząd inżynierów powinien obejmować wszystkie istotne grupy i odłamy całego stanu inżynierskiego. Nie wolno więc było pominąć dość licznej rzeszy inżynierów, wykonywających samodzielną wolną praktykę zawodową.

W tym celu układ konstrukcyjny N. O. I. w projekcie ustawy przewiduje udział Izb Upoważnionych Inżynierów (art. 6 ustęp 1c i art. 16) w taki sposób, aby łączność wszystkich inżynierów w Polsce była rzeczywista bez uszczerbku jednak dla interesów nieco odmiennych grupy Upoważnionych Inżynierów (art. 21 ustęp 5 i 6 — O kolegjum Upoważnionych Inżynierów w Radzie Głównej).

Przytoczone zmiany wyczerpują prawie całkowicie w ogólnych zarysach istotne różnice w projekcie „Ustawy o Samorządzie Inżynierów R. P.“ w porównaniu do statutu N. O. I. zatwierdzonego w dn. 17.VII 1935 r. przez Komisarjat Rządu m. st. Warszawy.

Pozatem w niektórych artykułach wprowadzono tylko drugorzędne poprawki, wynikłe z nabytego doświadczenia w ciągu rocznej egzystencji N. O. I.

Samorząd inżynierów (N. O. I.) powinien stać się pierwszym chronologicznie zespołem w ogólnym samorządzie świata technicznego w Polsce. Drugim analogicznym zespołem, równorzędnym i niezależnym będzie samorząd techników ze średniem wykształceniem (N. O. T.),

Może w niedalekiej przyszłości będą mogły powstać dwa następne zespoły, zorganizowane ewolucyjnie od dołu, a mianowicie: samorząd majstrów technicznych (N.O.M.) i samorząd kwalifikowanych robotników technicznych (N. O. R. T.).

W ostatecznym wyniku cztery te zespoły, działające każdy w swym zakresie niezależnie, tworzyłyby wspólnie Radę Techniczną R. P.- obradującą w wypadkach wymagających decyzji lub opinji całego świata technicznego w Polsce.

Projekt ustawy o samorządzie inżynierów R. P.

I. Nazwa, teren działalności i siedziba.

Art. 1. Na mocy art. 76 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 23-go kwietnia 1935 r. wprowadza się na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej samorząd dla inżynierów w postaci „Naczelnej Organizacji Inżynierów Rzeczypospolitej Polskiej", używającej prawnie skrótu: „N. O. I." i rządzącej się przepisami zawartemi w tej ustawie.

Art. 2. N.O.I. jest instytucją publiczno-prawną z siedzibą władz Naczelnych w m. st. Warszawie. N. O. I. posiada okrągłą pieczęć z napisem: „Naczelna Organizacja Inżynierów Rzeczypospolitej Polskiej".

Art. 3. N. O. I. jest w stosunku do Państwa i społeczeństwa jedynym przedstawicielem stanu inżynierskiego.

II. Cele i środki działania.

Art. 4. Celem N. O. I. jest:

a) współpraca z czynnikami państwowymi, samorządowymi i społecznymi dla podniesienia gospodarstwa krajowego i zdolności obronnej Państwa,

b) opiniowanie projektów ustaw o charakterze technicznym i gospodarczym,

c) ustalenie zasad etyki inżynierskiej i czuwanie nad ich przestrzeganiem,

d) obrona stanowiska społecznego i zawodowego, spraw zarobkowych oraz praw należnych inżynierom.

Art. 5. Środkami działania N. O. I. w granicach obowiązujących przepisów prawa i etyki zawodowej są:

a) zespolenie wysiłków polskich organizacyj inżynierskich w pracy nad rozwojem techniki polskiej i gospodarstwa narodowego,

b) orzecznictwo w sprawach ogólnych dotyczących stanu inżynierów oraz w sprawach poszczególnych na żądanie Władz Państwowych i Komunalnych,

c) przedstawianie władzom i instytucjom państwowym memorjałów, wniosków i projektów ustaw dotyczących spraw związanych z zakresem działalności N. O. I.,

d) prowadzenie stałej rejestracji wszystkich inżynierów na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej,

e) organizowanie wzajemnej pomocy moralnej i materjalnej dla członków organizacyj należących do N. O. I.

III. Członkowie N. O. I. i inżynierowie zrzeszeni w organizacjach należących do N. O. I.

Art. 6. 1) Członkami N. O. I. są wszystkie polskie organizacje inżynierów, których statuty wymagają posiadania przez członków dyplomów inżynierskich, a mianowicie:

a) organizacje inżynierów poszczególnych specjalności,

b) organizacje inżynierów różnych specjalności, zgrupowanych na wspólnym terenie zawodowym,— oraz

c) Izby Upoważnionych Inżynierów.

2) Inne organizacje inżynierskie nie objęte punktem 1 a, b, c, art. 6, a istniejące przed powstaniem N. O. I. mogą być członkami N. O. I., o ile zostaną przyjęte przez Radę Główną N. O. I. na podstawie formalnego zgłoszenia.

3) Nie mogą wchodzić w skład N. O. I. te zrzeszenia, których członkami są poszczególne Stowarzyszenia lub Związki, a nie osoby fizyczne

Art. 7. Każdy inżynier jak również każdy doktór nauk technicznych posiadający prawo do tytułu inżyniera na mocy ustawy z dn. 21. IX. 1922 r. Dz. U. R. P. z dn. 25. X. 1922 r. Nr. 90 powinien zarejestrować się w N. O. I. za pośrednictwem jednej z organizacyj wchodzących w skład N. O. I. oraz zawiadamiać w terminie jednomiesięcznym o każdej zmianie adresu, miejsca i charakteru swego zatrudnienia.

Art. 8. Inżynierowie uchylający się od obowiązkowej rejestracji w myśl art. 7 podlegają grzywnie do wysokości 500 zł. z zamianą w razie nieściągalności na areszt do 10 tygodni w postępowaniu karno-administracyjnym.

Art. 9. Składki członków należących obowiązkowo do N. O. I. (art. 6. pkt. 1.) są należnościami publiczno-prawnymi i w razie niezapłacenia ich w terminie przepisowym, będą ściągane wraz z ustawowymi procentami zwłoki w drodze przewidzianej dla należności ściąganych w trybie egzykucji administracyjnej.

Art. 10. Członkowie N. O. I. mają prawo:

a) prowadzić działalność w myśl swych statutów,

b) uczestniczyć we władzach naczelnych N.O.I. przez swych delegatów.

Inżynierowie zrzeszeni w organizacjach należących do N. O. I. mają prawo noszenia odznak, ustalonych przez Radę Główną N. O. I.

Art. 11. Członkowie N. O. I. obowiązani są:

a) dodawać do swej nazwy „Członek Naczelnej Organizacji Inżynierów Rzeczypospolitej Polskiej",

b) rejestrować swych członków oraz zgłaszających się w myśl art. 7. i przesyłać Radzie Głównej N. O. I. w określonych terminach dane statystyczne i rejestracyjne, według zasad ustalonych przez Radę Główną N. O. I.,

c) przestrzegać ustawy i regulaminów N. O. I.,

d) współpracować z N. O. I. w osiąganiu jej celów,

e) uiszczać regularnie obowiązujące opłaty na rzecz N. O. I. pod rygorem ustawowym, przewidzianym dla należności, ściąganych w trybie egzekucji administracyjnej.

Art. 12. Dobrowolnie (art. 6. pkt. 2.) członkostwo w N. O. I. ustaje na skutek zgłoszonego pisemnego wystąpienia przesłanego Radzie Głównej N. O. I. na pół roku wcześniej lub na skutek skreślenia uchwałą Rady Głównej N. O. I.

IV. Fundusze.

Art. 13. Fundusze N. O. I. składają się:

a) z wpisowego i składek członków,

b) z dochodów od majątku N. O. I.,

c) z dochodów niestałych, pochodzących z działalności wydawniczej, imprez, zapomóg, darowizn i t.p.

Art. 14. N. O. I. prowadzi rachunkowość zgodnie z przyjętymi zasadami i obowiązującymi przepisami, przyczem rokiem sprawozdawczym i rachunkowym jest rok kalendarzowy.

V. Władze N. O. I.

Art. 15. Władzami N. O. I. są:

Zjazd Delegatów.
Rada Główna.
Prezydjum Rady Głównej.
Główna Komisja Rewizyjna.
Sąd Rozjemczy.

Zjazd Delegatów.

Art. 16. Zjazd Delegatów jest najwyższą władzą N. O. I. Udział w Zjazdach N. O. I. biorą:

a) delegaci wybierani przez organizacje inżynierskie (art. 6 punkty 1 i 2) będące członkami N. O. I. w ilości po jednym delegacie na pierwsze 25 osób i na każde dalsze pełne 50 osób, należących do organizacji,

b) delegaci wybierani przez Oddziały Okręgowe N. O. I. w ilości po jednym delegacie na pierwsze 50 osób i na każde dalsze pełne 100 osób, należących do Oddziału Okręgowego.

Delegaci są wybierani na okres dwuletni. Bezpośredni ponowny wybór delegata dopuszczalny jest tylko raz jeden.

W razie ustąpienia delegata przed upływem jego kadencji, na jego miejsce może organizacja lub Oddział Okręgowy wybrać innego delegata.

Nazwiska ustępujących i nowowybranych delegatów powinny być niezwłocznie zakomunikowane Radzie Głównej.

Każdy delegat rozporządza na Zjeździe jednym głosem. Łączenie nie więcej niż trzech głosów jest dopuszczalne, jeżeli prawomocne upoważnienie zostało przedłożone Radzie Głównej przed rozpoczęciem obrad Zjazdu.

Art. 17. Zjazdy Delegatów bywają Zwyczajne i Nadzwyczajne. Zwyczajny Zjazd Delegatów zwołuje Rada Główna raz do roku w drugim kwartale roku kalendarzowego.

Nadzwyczajne Zjazdy Delegatów zwołuje Rada Główna:

a) na mocy uchwały własnej,

b) na żądanie Głównej Komisji Rewizyjnej lub trzech członków N. O. I. najpóźniej w 6 tygodni od daty otrzymania żądania, wskazującego cel zwołania Zjadu.

Art. 18. Zjazd delegatów jest prawomocny bez względu na liczbę uczestników, jeżeli zawiadomienie pisemne o miejscu, terminie i porządku obrad zostało wysłane członkom i Oddziałom Okręgowym N. O. I. na 4 tydodnie przed terminem Zjazdu. Uchwały Zjazdu zapadają zwykłą większością głosów, z wyjątkiem uchwał w sprawie skreślenia członka wymagających większością 2/3 głosów obecnych.

Art. 19. Zjazd Delegatów otwiera Prezes N. O. I. lub w jego zastępstwie jeden z Wiceprezesów.

Obrady Zjazdu Delegatów są prowadzone według zatwierdzonego przez Zjazd regulaminu.

Art. 20. Do właściwości Zwyczajnego Zjazdu Delegatów należy:

a) wybór Prezydjum Zjazdu,

b) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Rady Głównej i Głównej Komisji Rewizyjnej oraz programu działalności N. O. I. przedstawionego przez Radę Główną, — bilansu rocznego i preliminarza budżetowego, regulaminów Zjazdów Delegatów Rady Głównej, Głównej Komisji Rewizyjnej i Sądu Rozjemczego,

c) nabywanie i sprzedawanie nieruchomości, zaciąganie pożyczek oraz przyjmowanie zapisów i darowizn związanych ze szczególnymi zobowiązaniami,

d) wybór Prezesa N. O. I. z pośród kandydatów przedstawionych przez Radę Główną,

e) wybór członków Głównej Komisji Rewizyjnej,

f) rozpatrywanie i rozstrzyganie spraw wniesionych przez Władze N. O. I. członków i delegatów,

g) zatwierdzanie uchwał Rady Głównej N. O. I. w sprawie wysokości wpisowego i składek członkowskich oraz w sprawie skreślenia członka.

Rada Główna i Prezydjum Rady Głównej.

Art. 21. Każda z organizacyj należących do N. O. I. wyznacza do Rady Głównej N. O. I. dwóch członków swego Zarządu. Organizacje liczące ponad 500 członków mogą wyznaczyć trzeciego członka Rady Głównej, a organizacje liczące ponad 1000 członków, trzeciego i czwartego członka Rady Głównej.

Członkowie Rady Głównej są wyznaczani na okres dwuletni; po pierwszym roku ustępuje połowa członków, wyznaczonych przez organizacje. Bezpośrednie ponowne wyznaczenie ustępujących członków Rady Głównej jest dopuszczalne tylko jeden raz. Co roku, przed Zwyczajnym Zjazdem Delegatów, odbywa się konstytucyjne zebranie Rady Głównej, w którym biorą udział nowowyznaczeni, oraz dawni, nieustępujący członkowie Rady Głównej. Na zebraniu tym dokonywa się wyboru kandydatur na Prezesa N. O. I., oraz wyboru I-go, II-go i III-go Wiceprezesa, Sekretarza i Skarbnika oraz zastępców Sekretarza i Skarbnika.

Kandydat na Prezesa może nie być członkiem Rady Głównej, musi jednak należeć do jednej z organizacyj, wchodzących w skład N. O. I.

Radzie Głównej przysługuje prawo kooptowania członków Rady z pełnią praw w ilości nie przekraczającej 1/5 ilości wyznaczonych członków Rady. Dokooptowani członkowie Rady Głównej muszą należeć do organizacyj, wchodzących w skład N. O. I.

Członkowie Rady Głównej wyznaczeni przez Zarządy Izb Upoważnionych Inżynierów tworzą ponadto Kolegium Upoważnionych Inżynierów w Radzie N. O. I.

W sprawach dotyczących wyłącznie Izb Upoważnionych Inżynierów Kolegium w gronie własnym samodzielnie postanawia według regulaminu zatwierdzonego przez Radę Główną N. O. I.

Art. 22. Do właściwości Rady Głównej należy:

a) reprezentowanie N. O. I. na zewnątrz i działanie łanie w jej imieniu,

b) organizowanie całokształtu działalności N. O. I. i kierowanie nią,

c) rozporządzanie majątkiem N. O. I., zarządzanie jej sprawami gospodarczymi, jak odbieranie należności, dokonywanie wydatków i zaciąganie zobowiązań oraz prowadzenie rachunkowości,

d) układanie sprawozdań rocznych z działalności N. O. I. programu prac na okres przyszły, oraz bilansu rocznego i preliminarza budżetowego na rok obrachunkowy, pokrywający się z rokiem kalendarzowym,

e) zwoływanie Zjazdów Delegatów i wykonywanie jego uchwał,

f) kontrola rejestracji i prowadzenie ewidencji inżynierów,

g) powoływanie wszelkich komisyj stałych lub doraźnych, na czele których powinien stać członek Rady.

Art. 23. Prezes, Wiceprezesi, Sekretarz i Skarbnik oraz zastępcy Sekretarza i Skarbnika, tworzą Prezydium Rady Głównej, załatwiające bieżące sprawy N. O. I. zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Radę.

Rada Główna może przelać niektóre ze swych uprawnień na Prezydium Rady, na Oddziały Okręgowe, albo na Zarządy członków N. O. I. lub też na wyznaczonego przez siebie pełnomocnika oraz posiada prawo zapraszania doradców do udziału w swych pracach i tworzenia komisyj z udziałem osób z poza Rady.

Prezes zwołuje zebrania Rady Głównej i przewodniczy na nich. Zebrania odbywają się co najmniej raz na dwa miesiące. Obrady Zebrań Rady Głównej prowadzi się według regulaminu uchwalonego przez Radę Główną. Do ważności zebrań Rady Głównej konieczna jest obecność Prezesa lub jednego z Wiceprezesów, oraz co najmniej 1/3 członków Rady.

Art. 24. Wszelkie umowy, zobowiązania, czeki, weksle pokwitowania i inne dokumenty prawne powinny być podpisywane przez Prezesa lub jednego z Wiceprezesów i Skarbika lub jego zastępcę. Inną korespondencję podpisuje Prezes lub jeden z Wiceprezesów i Sekretarz, lub jego zastępca.

Główna Komisja Rewizyjna

Art. 25. Główna Komisja Rewizyjna składa się z 5 osób, nie wchodzących do innych władz N. O. I. wybieranych corocznie przez Zjazd Delegatów. Główna Komisja Rewizyjna obowiązana jest przynajmniej raz do roku przed Zjazdem Delegatów przeprowadzić szczegółową kontrolę całości gospodarki finansowej Rady Głównej i zdać Zjazdowi Delegatów sprawę ze swych czynności.

Sposób wykonywania czynności przez Główną Komisję Rewizyjną określa regulamin zatwierdzony przez Zjazd Delegatów.

Sąd Rozjemczy.

Art. 26. Sąd Rozjemczy powołany przez Zjazd Delegatów do rozstrzygania sporów pomiędzy członkami N. O. I. oraz pomiędzy członkami N. O. I. i osobami trzeciemi, o ile wyrażą one na to swoją zgodę, składa się:

a) z 3-ch stałych sędziów delegowanych przez Radę Główną N. O. I.,

b) z 4-ch arbitrów wybieranych każdorazowo przez obie strony po 2-ch dla każdej z nich.

Regulamin Sądu Rozjemczego zatwierdza Zjazd Delegatów.

VI. Oddziały Okręgowe.

Art. 27. Rada Główna N. O. I. może tworzyć i rozwiązywać Oddziały Okręgowe N. O. I.

Ustrój i zakres działalności Oddziału Okręgowego określa regulamin Oddziału, uchwalony przez Radę Główną N. O. I.

Art. 28. Minister Przemysłu i Handlu może rozwiązać Radę Główną N. O. I. w razie niestosowania się do obowiązujących ustaw i przepisów prawnych. W ciągu trzech miesięcy po rozwiązaniu Rady Głównej N. O. I. Minister Przemysłu i Handlu zarządza ponowne wybory. Przez ten czas Prezydium Rady Głównej pełni nadal swoje czynności

Art. 29. Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 3 miesiące po jej ogłoszeniu.

Art. 30. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Przemysłu i Handlu w porozumieniu z zainteresowanymi Ministrami.

Komunikat Zarządu Głównego Z. P. I. E.

Z Komisji Gospodarczej Z. P. I. E.

W obecnym ciężkim położeniu gospodarczym, interes społeczny wymaga od inżyniera czegoś więcej jak dobrego spełniania swych obowiązków czysto fachowych. Polski inżynier może i powinien odegrać w społeczeństwie rolę twórczego czynnika gospodarczego. Tembardziej leży to w zadaniach organizacji reprezentujących ogół fachowców technicznych Polski. Takimi organizacjami są związki inżynierskie zrzeszone w N. O. I.

W dobie chaosu gospodarczego, szczególnie cenną jest inżynierska metoda pracy i analizy, zastosowana do zjawisk gospodarczych. Ogół inżynierski mając za sobą doświadczenia zawodowe i zdając sobie dokładnie sprawę z potrzeb i niedomagań przemysłu w którym pracuje, może z korzyścią dla społeczeństwa wysuwać pewne dezyderaty ekonomiczne.

Rozumiejąc doniosłość roli gospodarczej inżyniera Zarząd Z. P. I. E. utworzył przy Związku Komisję Gospodarczą.

Zadaniem Komisji będzie zaznajomienie swych członków z całokształtem struktury gospodarczej polskiego przemysłu elektrotechnicznego. Z drugiej strony będzie ona szkołą nowoczesnego myślenia gospodarczego, opartego na zasadach znacznie różniących się od ekonomiki klasycznej. W założeniu swem Komisja ma mieć niezbyt wielu członków, prace jej będą bowiem miały charakter raczej seminaryjny. Zapisy na członków Komisji przyjmuje Biuro Zarządu Głównego Z. P. I. E.

Komisja urzęduje w lokalu Z. P. I. E. — w środy w godz. 18 — 19.

Z Komisji L. O. P. P. przy Z. P. I. E.

Na skutek rozszerzenia działalności Komisji L. O. P. P. prosimy kolegów interesujących się zagadnieniem obrony przeciwlotniczej i pragnących pracować na tym odcinku — o zgłaszanie się do współpracy.

Kolegów absolwentów Oddziałów Elektrotechniki Wojskowej Politechniki oraz absolwentów kursów L. O. P. P. prosimy o bliższy kontakt z Komisją. Są do opracowania konkretne zagadnienia zlecone przez władze L. O. P. P. Zgłoszenia przyjmuje Biuro Zarządu Głównego Z. P. I. E.

BIURO ZARZĄDU GŁÓWNEGO Z. P. I. E.

czynne jest w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17—19-ej w lokalu przy ul. Książęcej 6 m. 11, tel. 7-17-17.

NAKŁADEM ZWIĄZKU POLSKICH INŻYNIERÓW ELEKTRYKÓW

Zakł. Graf. „PIONIER" Warszawa, Marszałkowska 111, tel. 201-74.